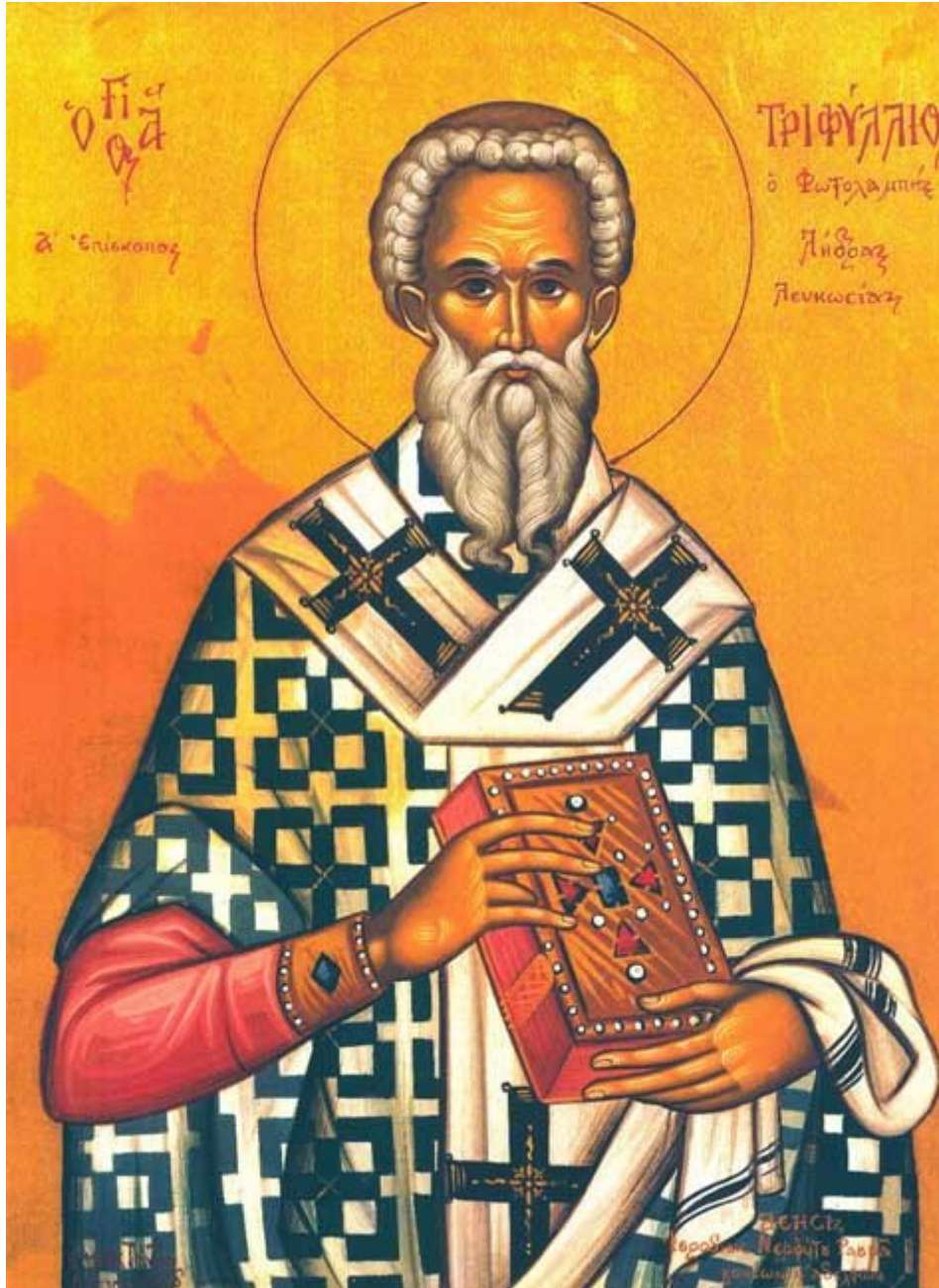

13 Ιουνίου 2024

Άγιος Τριφύλλιος Επίσκοπος Λήδρας (νυν Λευκωσίας)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Ὁ ἍΓΙΟΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΤΡΙΜΟΥΣΣΟΥ

Ὁ ἍΓΙΟΣ

ΤΡΥΦΥΛΛΟΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΛΙΔΑΡΑΣ

Έστηκε Τριφύλλιος Υψίστου πέλας,
Ορών το τριπρόσωπον Υψίστου σέλας.

Βιογραφία

Ο Άγιος Τριφύλλιος ήταν ο πρώτος επίσκοπος της Λευκωσίας της Κύπρου.

Ο τόπος που γεννήθηκε ο Άγιος αυτός δεν αναφέρεται πουθενά. Επειδή όμως το όνομά του είναι συνδεδεμένο με την Τριμυθούντα (Τρεμετουσιά), την πατρίδα του δασκάλου του Αγίου Σπυρίδωνος (12 Δεκεμβρίου) και με τη Λευκωσία, της οποίας υπήρξε πρώτος επίσκοπος, θεωρούμε σαν πατρίδα του μια από τις δύο αυτές πόλεις. Επίσης και τα ονόματα των γονέων του δεν μας είναι γνωστά. Πρέπει όμως να ήσαν πλούσιοι. Αυτό το συμπεραίνουμε από τη μόρφωση που έδωκαν στο παιδί τους. Ο νεαρός Τριφύλλιος μετά από την κατώτατη μόρφωση που πήρε στα δύο πνευματικά τότε κέντρα του νησιού, τη Σαλαμίνα και τους Σόλους, στάλθηκε από τους γονείς του στη Βηρυτό.

Εκεί συμπλήρωσε τις σπουδές του στη νομική και τη ρητορική. Τότε η Βηρυτός ήταν ξακουστή για τις Νομικές της Σχολές. Όταν τέλειωσε, ο νέος δεν επέστρεψε αμέσως στην Κύπρο. Παρέμεινε επί ένα διάστημα στη Βηρυτό, όπου ήσκησε το επάγγελμα του νομικού και δικηγόρου με εξαιρετική επιτυχία. Από την πρώτη στιγμή είχε επιβληθεί στους εκεί κύκλους των μορφωμένων χάρη στη ρητορική του δεινότητα και σοφία. Όλοι θαύμαζαν και καμάρωναν τον επιτυχημένο νέο επιστήμονα και μακάριζαν τους ευτυχισμένους γονείς. Όμως αυτό δεν συνέβαινε και με τον νεαρό ακόμη Τριφύλλιο. Αυτός έβλεπε με αδιαφορία τις επιτυχίες του.

Τα χρόνια αυτά ήσαν χρόνια διωγμών και μαρτυριών για τους χριστιανούς. Κι ο Τριφύλλιος, μολονότι ειδωλολάτρης, δεν ανεχόταν να βλέπει καθημερινά να εξελίσσονται μπροστά του όλα εκείνα τα κτηνώδη βασανιστήρια και αφάνταστα δράματα σε βάρος των χριστιανών. Η ευγενική ψυχή του, ποθούσε να γνωρίσει την πηγή που ενέπνεε στους χριστιανούς το θάρρος και την πίστη να αντιμετωπίζουν τα πιο σκληρά και κτηνώδη βασανιστήρια με ανοχή, πραότητα κι υπομονή και με χαμόγελο στα χείλη.

Όλα αυτά μαζί με την υπέροχη διδασκαλία του Κυρίου στην απροκατάληπτη κι αγνή ψυχή του έφεραν το προσδοκώμενο αποτέλεσμα και ο Τριφύλλιος έγινε χριστιανός.

Έτσι εγκαταλείπει τις τιμές και τις δόξες που του χάριζε η πλούσια κοινωνία της Βηρυτού και γυρίζει στην πατρίδα του την Κύπρο και σπεύδει να ενωθεί με τη χριστιανική κοινότητα. Εκείνες τις μέρες είχε κυκλοφορήσει ήδη το διάταγμα των Μεδιολάνων (313 μ.Χ.) που έδινε το δικαίωμα στους χριστιανούς να λατρεύουν ελεύθερα τον Θεό τους. Σαν έμαθε πως κι ο άγιος θαυματουργός Σπυρίδωνας, όπως κι ο άγιος Θεόδοτος επίσκοπος Κυρήνειας (2 Μαρτίου) είχαν αποφυλακισθεί από τον σκληρό κι άγριο σε ένστικτα ηγεμόνα της Κύπρου Σαβίνο, έσπευσε να θέσει τον εαυτό του στην υπηρεσία του πρώτου. Και σαν τον Ελισσαίο, τον μαθητή του Προφήτου Ηλία, έγινε κι αυτός μαθητής του Σπυρίδωνος. Παρά τις πολλές ταλαιπωρίες που είχε υποστεί η αγία εκείνη μορφή και τα βασανιστήρια τα φοβερά, στα οποία είχε υποβληθεί στα κάτεργα των μεταλλείων των Σόλων – ραπίσθηκε βάνουσα, από τα ραπίσματα βλάφτηκε το δεξιό του μάτι, το πόδι του το αριστερό είχε εξαρθρωθεί – η υγεία του με τη χάρη του Θεού είχε αρκετά αποκατασταθεί.

Κοντά στον θαυματουργό Σπυρίδωνα ο Τριφύλλιος μυείται καθημερινά στα μυστήρια του χριστιανισμού. Με τη μελέτη, την προσεκτική ακρόαση, και τον φλογερό ζήλο του κατόρθωσε σε λίγο διάστημα, να γνωρίσει τη χριστιανική πίστη σε όλη της την απλότητα, τη δύναμη και τη δόξα και να χειροτονηθεί από τον Άγιο διάκονο του. Από τη θέση αυτή ο νεαρός μαθητής άρχισε να δείχνει όλες τις ικανότητες και τα χαρίσματα με τα όποια τον προίκισε ο Θεός.

Την εποχή όμως αυτή νέοι εχθροί πιο επικίνδυνοι κι από τους διωγμούς που είχαν ήδη σταματήσει, απειλούν και διασαλεύουν την ειρήνη της Εκκλησίας. Είναι οι διάφοροι αιρετικοί. Και μεταξύ αυτών πρώτος και πιο επικίνδυνος ο Άρειος. Ο σάλος που δημιουργήθηκε στην Εκκλησία εξ αιτίας του υπήρξε πολύ-πολύ μεγάλος.

Για την αποκατάσταση της ειρήνης είχε συγκληθεί τότε στη Νίκαια της Βιθυνίας η Α' Οικουμενική Σύνοδος. Στη Σύνοδο αυτή έλαβε μέρος κι ο άγιος Σπυρίδωνας συνοδευόμενος από τον διάκονο του, τον ιερό Τριφύλλιο. Εκεί με πολύ ενδιαφέρον παρηκολούθησε ο ζηλωτής αθλητής τις συνεδριάσεις των 318 θεοφόρων πατέρων. Θαύμασε την επιχειρηματολογία και τους αγώνες του Μεγάλου Αθανασίου και κυριολεκτικά συγκλονίσθηκε από το θαύμα της κεραμίδας του ταπεινού κι απλοϊκού, αλλά μεγάλου σε αγιότητα δασκάλου του.

Μετά τη Σύνοδο ο Τριφύλλιος συνόδευσε και πάλιν τον δάσκαλο του στην Αντιόχεια, όπου κλήθηκε και θεράπευσε τον Αυτοκράτορα Κωνστάντιο (337 - 361 μ.Χ.), που έπασχε από ανίατη αρρώστια.

Ωραιότατη περιγραφή αυτής της επισκέψεως συνέγραψε ο Τριφύλλιος σε Ιάμβους.

Την περιγραφή αυτή μεταγλώττισε ο συγγραφέας βίων αγίων και επίσκοπος Λεμεσού Λεόντιος (582 - 602 μ.Χ.) μαζί με τον τότε επίσκοπο Πάφου Θεόδωρο και τον εξεφώνισε σ' ένα λόγο του στην Τρεμετουσιά, στον πανηγυρίζοντα ναό του αγίου Σπυρίδωνος.

Μετά τη θαυμαστή θεραπεία του βασιλέως Κωνσταντίου δάσκαλος και μαθητής επέστρεψαν στην Κύπρο, για να συνεχίσουν το έργο τους. Στο μεταξύ οι χριστιανοί της Λήδρας (Λευκωσίας) που είχαν αρκετά αυξηθεί εκζητούν τον Τριφύλλια για επίσκοπό τους. Ο λύχνος ήρθε η ώρα να τεθεί επί της λυχνίας. Μπροστά στις επίμονες παρακλήσεις του ευσεβούς λαού, ο Σπυρίδωνας χειροτόνησε τον διάκονο του πρεσβύτερο και επίσκοπο τους.

Τη θέση αυτή λάμπρυνε κυριολεκτικά ο Άγιος με την όλη ζωή του, ζωή ασκητική, τη διδασκαλία του, το παράδειγμά του και τους αγώνες και τους μόχθους του για τον Χριστό.

Στην συνέχεια μαζί με τον άγιο δάσκαλο του, τον θαυματουργό Σπυρίδωνα (343 - 344 μ.Χ.) θα λάβουν μέρος στη Σύνοδο της Σαρδικής (Σόφια). Η σύνοδος αυτή, όπως ξέρουμε, συνεκλήθη, για να συνενώσει τους επισκόπους Ανατολής και Δύσεως, για να αντιμετωπίσουν από κοινού την αίρεση του αρειανισμού, που εξακολουθούσε να ταραίζει και να διασπά τη μία Εκκλησία. Τα πρακτικά υπέγραψαν αμφότεροι μαζί με τους άλλους επισκόπους της νήσου, που έλαβαν μέρος σ' αυτή. Τα πρακτικά της Συνόδου εκτός από τον άγιο Σπυρίδωνα και Τριφύλλια υπέγραψαν: Οι Αυξίβιος, Φώτιος, Γελάσιος, Αφροδίσιος, Ειρηνικός, Νουνέχιος, Αθανάσιος, Μακεδόνιος, Νορθανός και Σωσικράτης. Αγνοούμε δυστυχώς την επισκοπή εκάστου.

Μετά την επιστροφή τους στην Κύπρο ο ιερός Τριφύλλιος συνέχισε με τον ίδιο κι ακόμη περισσότερο ζήλο το έργο του για την εμπέδωση των ευαγγελικών αληθειών μεταξύ του ποιμνίου του.

Σε μια άλλη περίπτωση Τριφύλλιος και Σπυρίδωνας ανέλαβαν μια πολύ δύσκολη οδοιπορία ανάμεσα στα βουνά της οροσειράς του Πενταδάκτυλου, για να πάνε στην Κερύνεια, όπου καθήκοντα ανώτερα τους καλούσαν. Την οδοιπορία αυτή περιέγραψε και πάλιν ο Τριφύλλιος σε ιαμβικό μέτρο. Δυστυχώς κι αυτή χάθηκε. Το μόνο που αναφέρεται, είναι ότι οι ομορφιές της περιοχής αυτής τόσο εμάγευσαν την ποιητική και συναισθηματική ψυχή του Τριφυλλίου, ώστε ο γηραιός δάσκαλος του να αναγκασθεί να τον παρατηρήσει.

- Μην παρασύρεσαι, αδελφέ, από τις επίγειες καλλονές. «Ουκ έχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν». Πατρίδα μας είναι ο ουρανός. Στον ουρανό και στις αθάνατες κι αιώνιες

ομορφιές του Ουρανού και της θριαμβεύουσας εκεί Εκκλησίας του Χριστού, ας έχουμε πάντα προσηλωμένο τον νου μας.

Ο Συναξαριστής αναφέρει και μια άλλη περίπτωση που ο Τριφύλλιος δέχτηκε με ταπεινοφροσύνη τον έλεγχο του δασκάλου του. Ήταν σε μια ομιλία του για τον παράλυτο της Καπερναούμ, που ο Τριφύλλιος αντήλαξε τη λέξη κράββατο, με την αρχαιοπρεπή λέξη «σκίμποδα». «Ου συ γε, του είπε, αμείνων ει, του τον κράββατον ειρηκότος». Δεν είσαι συ, του είπε, καλύτερος κι ανώτερος από Εκείνο που ονόμασε το στρώμα κρεβάτι. Με σεβασμό πρέπει να χρησιμοποιεί ο καθένας τις λέξεις Εκείνου.

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση του ποιμνίου του ίδρυσε στην επισκοπή του τη Μονή της Οδηγήτριας ή Χρυσοδηγητρίας με ένα πολύ ευρύ κοιμητήριο. Η εκκλησία με την οποία στόλισε το μοναστήρι ήταν αρκετά μεγάλη και μπορούσε να περιλάβει όλους τους χριστιανούς της πόλεώς του.

Εκτός από το ανδρικό αυτό μοναστήρι έκτισε στη Λευκωσία κι ένα γυναικείο. Σ' αυτό, λέγεται, μόνασε κι η μητέρα του. Στο μοναστήρι αυτό, όρισε όσες μοναχές κινούμενες από θείο έρωτα ήθελον πάει να προσκυνήσουν στους Αγίους Τόπους και περνούσαν από την Κύπρο τόσο στον πηγαισμό όσο και στον ερχομό, να φιλοξενοούνται σ' αυτό.

Δυστυχώς από τα πολλαπλά έργα του αγίου δεν απέμεινε τίποτε. Η Μονή της Οδηγήτριας με τον μεγάλο ναό της που ήταν κτισμένη πιθανόν έξω από τα σημερινά τείχη της Λευκωσίας μεταξύ του ανοίγματος του Χατζησάββα και του ανοίγματος του αγίου Αντωνίου, όπως κι η άλλη γυναικεία μονή κατεστράφησαν κατά τις διάφορες αραβικές επιδρομές. Ο Χάκκετ-Παπαϊωάννου είναι της γνώμης, ότι ο ναός της Οδηγήτριας είναι ο σημερινός ναός της φανερωμένης. Εδώ κοντά ήταν και το μέγαρο του Βισκούνη (Διοικητή της Λευκωσίας). Κατ' αυτές κατεστράφη κι ο ναός που κτίστηκε αργότερα επ' ονόματι του αγίου Τριφυλλίου και που βρισκόταν μεταξύ του ανοίγματος αγίου Αντωνίου και Παλουριώτισσας. Ίσως κοντά εκεί στη σημερινή πύλη της Αμμοχώστου. Εδώ ήταν κι ένα μεγάλο έλος, το οποίο είχε αποξηρανθεί, γιατί τα κουνούπια, που αναπτυσσότουσαν, μάστιζαν κυριολεκτικά την πόλη.

Δυστυχώς κι από τα γραπτά έργα του θείου αυτού ιεράρχου και ποιμένος, αν και συνέγραψε πολλά έργα, δεν έχει διασωθεί παρά μονάχα μεταγλωττισμένος σε απλούστερη γλώσσα ο βίος του αγίου Σπυρίδωνος, τον οποίο είχε αρχικά συγγράψει όπως είπαμε ο ίδιος σε ιάμβους. Το έργο αυτό βρίσκεται σε πολλούς κώδικες όπως της Εθνικής Βιβλιοθήκης των Παρισίων, του Βελγίου, του Βατικανού, της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης και αλλαχού.

Αυτές είναι οι ιστορικές παραδόσεις για τον άγιο Τριφύλλιο μέχρι τον 18^ο αιώνα μ.Χ.

Σ' ένα άλλο χειρόγραφο Συναξάρι που βρέθηκε στο Παρισινό Κολλέγιο Κλερμόντ από τον αγιολόγο Βολλανδιστή Πάμπροχ (Papebroch) το 1662 μ.Χ. και δημοσιεύτηκε από τον ίδιο το 1698 μ.Χ. στα *Analecta Bollandiana* και το οποίο αναδημοσιεύθηκε το 1948 μ.Χ., αναφέρεται, πως ο Άγιος μας, είχε πατέρα ένα απ' τους 12 περιφανείς άνδρες, που ο Μέγας Κωνσταντίνος είχε μεταφέρει από τη Ρώμη στην Κωνσταντινούπολη. Απ' την Κωνσταντινούπολη ο νεαρός Τριφύλλιος με τη μητέρα του Δομνίκη πήγαν να προσκυνήσουν στα Ιεροσόλυμα και στην επιστροφή τους ήλθαν στην Κύπρο. Εδώ ο Τριφύλλιος προσεκολλήθη στον άγιο Σπυρίδωνα κι η μητέρα του αργότερα έγινε μοναχή στο γυναικείο μοναστήρι.

Σύμφωνα με τον άγνωστο αυτόν Κύπριο Συναξαριστή ο Τριφύλλιος ήταν νέος υψηλός κι ωραίος κι ευγενής στην εμφάνιση. Είχε μεγάλα γαλανά μάτια κι ήταν όλος χάρη και γλυκύτητα. Είχε το γένειο τριγωνικό κι έμοιαζε σαν άλλος Ααρών και Σαμουήλ. Ζούσε πτωχικά, γιατί ότι είχε τα πρόσφερε στους πτωχούς.

Όταν κάποτε ένας σεισμός κατερείπωσε τη Λευκωσία, ο Άγιος έτρεχε μέσα στα ερείπια και με τα ίδια του τα χέρια έβγαζε τους ζωντανούς για να τους περιποιηθεί, και τους νεκρούς για να τους ενταφιάσει. Όλη τη ζωή του πέρασε νηστεύοντας και προσευχόμενος και διδάσκοντας το θέλημα του Θεού. Σε όλα υπήρξε τύπος και υπογραμμός αρετής για το ποίμνιο του.

Πέθανε σε ηλικία 80 χρόνων περίπου, και θάφτηκε όπως αναφέραμε πιο πάνω, στην Ιερά Μονή της Οδηγήτριας.

Σε μια από τις αραβικές επιδρομές, όπως γράφει ο Λεόντιος Μαχαιράς στο χρονικό του γύρω στον 15ο αιώνα μ.Χ., Άραβες τυμβωρύχοι επιδρομείς, με την ελπίδα να βρουν κάποιο θησαυρό, άνοιξαν και τον τάφο του αγίου Τριφυλλίου. Αντί άλλου θησαυρού βρήκαν το ιερό λείψανο του Αγίου ανέπαφο και να ευωδιάζει. Γεμάτοι αγριότητα και κακία απέκοψαν με μαχαίρι την κεφαλή και ω του θαύματος! Από τον λαιμό έτρεξε άφθονο αίμα! Τότε τα ανθρωπόμορφα εκείνα κτήνη φοβισμένα πήραν το ιερό σκήνωμα και το πήγαν εκεί όπου στα χρόνια της Φραγκοκρατίας η

οικία του Βισκούνη. Του διοικητή., κοντά στον ναό της Φανερωμένης, και άναψαν φωτιά να το κάψουν. Άλλαι όμως αι βουλαί των ανθρώπων και άλλα ο θεός κελεύει. Με τη χάρη του Κυρίου το λείψανο έμεινε ανέπαφο. Σαν το είδαν, ένας εκ των Αράβων εφώναξε: «Εν ονόματι Ιησού του σου Χριστού πυρ! καυθήναι ανέσχου». Στο όνομα του Ιησού Χριστού δέξου να καείς. Και πράγματι μετά από αυτό, η φωτιά άγγιξε ελαφριά το λείψανο και τα μαλλιά της κεφαλής. Και συνεχίζει ο Συναξαριστής: «Και μάρτυς έγωγε τούτου, ο τήν δε την ιστορίαν συνθεμένος, την δε ιεράν εκείνου κεφαλήν ημίφλεκτον εωρακώς, τα τε των λειψάνων τεμάχια την του πυρός τροφήν προδεικνύοντα, ά δη κατά την Μαΐου τρίτην προτίθενται εις αγιασμού μετουσίαν, καθ' ην ώραν και ημέραν ποτέ τοις ανομούσι ταύτ' ετετόλμητο».

Αυτή τη σκηνή της προσβολής των ιερών λειψάνων παρακολουθούσε ο άγιος Διομήδης, που ασκήτεψε σε μια σπηλιά κοντά στο προάστιο της Λευκωσίας τον Λευκομιάτη. Εκμεταλλευόμενος ο ασκητής τη σύγχυση των τυμβωρύχων κι αγρίων Σαρακηνών άρπαξε την ιερά κεφαλή του αγίου Τριφυλλιού κι έτρεξε να τη μεταφέρει στο ασκητήριό του. Κάποιος όμως τον αντελήφθη και τον πρόδωσε. Στη στιγμή, 500 τόσοι Σαρακηνοί έτρεξαν ξοπίσω του να τον συλλάβουν. Βλέποντας ο Άγιος αδύνατη τη σωτηρία του, σταμάτησε εκεί κοντά «στη φούρκα» (αγχόνη). Η αγχόνη ήταν πλησίον της σημερινής πύλης της Αμμοχώστου., είπε δύο λέξεις θερμής προσευχής, και στρεφόμενος προς τους διώκτες του, έπτυσσε στον αέρα προς το πρόσωπο τους. Την ίδια στιγμή οι Σαρακηνοί σαν να τους έσπρωξε κάποιος, έπεσαν χαμαί, φούσκωσε η κοιλιά τους και δεν μπορούσαν να τρέξουν. Μετανοημένοι σύρθηκαν σιγά-σιγά πίσω από τον Άγιο, ο οποίος στο μεταξύ είχε πάει στο ασκητήριό του. Όταν πλησίασαν με δάκρυα στα μάτια άρχισαν να τον παρακαλούν να τους λυπηθεί. Ο Άγιος τους σπλαχνίστηκε και τους θεράπευσε. Μετά από τη θαυμαστή θεραπεία τους πίστεψαν όλοι στον Χριστό και βαπτίστηκαν.

Εις ανάμνηση του γεγονότος της προσβολής των Ιερών λειψάνων του αγίου Τριφυλλιού από τους Σαρακηνούς, γινόταν κάθε χρόνο γιορτή στον ναό του Αγίου την ημέρα αυτή, 3 Μαΐου. Κατ' αυτήν προβάλλονταν τα μισό καμένα λείψανα σε προσκύνημα. Την ίδια μέρα από τον γύρω χώρο μάζευαν βούρλα κι αλλά χόρτα, τα οποία έκαιαν, για να θυμούνται το εκεί έλος, που είχε αποξηρανθεί. Δυστυχώς ο χρόνος, ο πανδαμάτορας χρόνος τίποτα δεν μας διέσωσε από όλα αυτά τα ιερά κειμήλια.

Ιερά Λείψανα: Η Κάρα του Αγίου βρίσκεται στη Μονή Κύκκου Κύπρου.

Ο μοναδικός ναός, σήμερα, σε όλη την Κύπρο, ο οποίος είναι αφιερωμένος στον πολιούχο και πρώτο Επίσκοπο της Λευκωσίας, είναι το μικρό παρεκκλήσι στην αυλή του Δημοτικού Σχολείου Ελένειον.

Ο μοναδικός ναός που αφιερωμένος στον Άγιο Τριφύλλιο πρώτο Επίσκοπο της Λευκωσίας στην αυλή του Δημοτικού Σχολείου Ελένειον

Ένα από τα πρώτα γνωρίσματα κάθε αληθινού χριστιανού είναι η αγάπη του προς τον Θεό Πατέρα. Αγάπη από όλη την ψυχή, όλη την καρδιά κι όλη τη διάνοια.

Αγάπη ακόμη και προς «τον πλησίον», ίδια με την αγάπη που τρέφουμε προς τον εαυτό μας.

Πλούτη και δόξες και τιμές ανθρώπινες πρέπει να είναι, κι είναι για τον πιστό χριστιανό, πράγματα χωρίς περιεχόμενο κι αξία, και συνεπώς αδιάφορα. Κι ο λόγος εύκολος, απλός.

Τα εγκόσμια πράγματα είναι όλα προσωρινά και μάταια. «Ο κόσμος παράγεται και η επιθυμία αυτού, ο δε ποιών το θέλημα του Θεού μένει εις τον αιώνα» (Α' Ιωάν. 6', 17), φωνάζει κι ο ευαγγελιστής της αγάπης.

Ναι! ο μάταιος κι αμαρτωλός αυτός κόσμος παρέρχεται, όπως κι οι επιθυμίες που γεννούν οι δελεαστικές και προκλητικές του τέρψεις κι απολαύσεις.

Εκείνος όμως, που τηρεί το θέλημα του Θεού, έχει την αιώνια ζωή και μένει για πάντα στον Θεό. Ότι καθετί από τα πλούτη και τις ανθρώπινες τιμές και δόξες είναι πρόσκαιρο και μάταιο, το βεβαιώνει όχι μόνο η πίστη στα όσα λέγει ο λόγος του Θεού, αλλά το πιστοποιεί κι η καθημερινή πείρα.

Τούτη την αλήθεια γνωρίζουν οι Άγιοι. Την γνωρίζουν καλά. Γι' αυτό και θεωρούν όλα τα ανθρώπινα αγαθά «σκύβαλα». και τα περιφρονούν και τα θυσιάζουν για την αγάπη του Θεού.

Ένας απ' αυτούς, που περιφρόνησε δόξες και τιμές ανθρώπινες για την αγάπη του Θεού και για χάρη των αιωνίων αγαθών, είναι κι ο άγιος Τριφύλλιος, πρώτος επίσκοπος της Λευκωσίας της Κύπρου.

Ο τόπος που γεννήθηκε ο Άγιος αυτός δεν αναφέρεται πουθενά. Επειδή όμως το όνομά του είναι συνδεδεμένο με την Τριμυθούντα (Τρεμετουσιά), την πατρίδα του δασκάλου του αγίου Σπυρίδωνος και με τη Λευκωσία, της οποίας υπήρξε πρώτος επίσκοπος, θεωρούμε σαν πατρίδα του μια από τις δύο αυτές πόλεις. Επίσης και τα ονόματα των γονέων του δεν μας είναι γνωστά. Πρέπει όμως να ήσαν πλούσιοι. Αυτό το συμπεραίνουμε από τη μόρφωση που έδωκαν στο παιδί τους. Ο νεαρός Τριφύλλιος μετά από την κατώτατη μόρφωση που πήρε στα δύο πνευματικά τότε κέντρα του νησιού, τη Σαλαμίνα και τους Σόλους, στάλθηκε από τους γονείς του στη Βηρυτό.

Εκεί συμπλήρωσε τις σπουδές του στη νομική και τη ρητορική. Τότε η Βηρυτός ήταν ξακουστή για τις Νομικές της Σχολές. Όταν τέλειωσε, ο νέος δεν επέστρεψε αμέσως στην Κύπρο. Παρέμεινε επί ένα διάστημα στη Βηρυτό, όπου ήσκησε το επάγγελμα του νομικού και δικηγόρου με εξαιρετική επιτυχία. Από την πρώτη στιγμή είχε επιβληθεί στους εκεί κύκλους των μορφωμένων χάρη στη ρητορική του δεινότητα και σοφία. Όλοι θαύμαζαν και καμάρωναν τον επιτυχημένο νέο επιστήμονα και μακάριζαν τους ευτυχισμένους γονείς.

Όμως αυτό δεν συνέβαινε και με τον νεαρό ακόμη Τριφύλλιο. Αυτός έβλεπε με αδιαφορία τις επιτυχίες του.

Τα χρόνια αυτά ήσαν χρόνια διωγμών και μαρτυριών για τους χριστιανούς. Κι ο Τριφύλλιος, μολονότι ειδωλολάτρης, δεν ανεχόταν να βλέπει καθημερινά να εξελίσσονται μπροστά του όλα εκείνα τα κτηνώδη βασανιστήρια και αφάνταστα δράματα σε βάρος των χριστιανών. Η ευγενική και καλλιεργημένη από την

ανθρωπιστική διδασκαλία της Ελληνικής φιλοσοφίας ψυχή του, στο μεγάλο εκείνο πνευματικό κέντρο, πίστευε, πως ο κάθε άνθρωπος πρέπει να έχει το δικαίωμα, το ανθρώπινο δικαίωμα να πιστεύει και να λατρεύει τον Θεό που θέλει. Ακόμη και να κηρύττει τις πεποιθήσεις του ελεύθερος από πιέσεις, απειλές και διωγμούς και φόβο. Τα δικαιώματα αυτά κάθε άνθρωπου, δεν αποτελούσαν μόνο το πιστεύω του, αλλ' είχαν γίνει και βίωμα της ζωής του. Βαθυνούστατος όπως ήταν και ευφυέστατος ερμηνευτής των νόμων, αλλά και πολύ εύγλωττος ρήτορας, δεν δίστασε στα δικαστήρια, τα αυστηρά κι αμερόληπτα δικαστήρια της Βηρυτού, να υποστηρίξει με ζήλο και παλμό αδιάπτωτο τα δικαιώματα αυτά των ανθρώπων, καθώς και τις ευθύνες τους. Συγχρόνως άρχισε να μελετά την Αγία Γραφή.

Η ευγενική ψυχή του, ποθούσε να γνωρίσει την πηγή που ενέπνεε στους χριστιανούς το θάρρος και την πίστη να αντιμετωπίζουν τα πιο σκληρά και κτηνώδη βασανιστήρια με ανοχή, πραότητα κι υπομονή και με χαμόγελο στα χείλη. Κι η επιθυμία του πραγματώθηκε με το παραπάνω.

Εκεί στα λόγια της Γραφής που διάβαζε αχόρταγα, διάβασε κι έμαθε για την απέραντη αγάπη του Θεού στα πλάσματα του.

Για την ενανθρώπιση του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού εκ Πνεύματος Αγίου και Μαρίας της Παρθένου.

Τη ζωή και το έργο του εκεί στην Παλαιστίνη.

Τα θαύματα και τη διδασκαλία του.

Τα μαρτύρια και τη Σταύρωσή του.

Τον θάνατο και την τριήμερη Ανάσταση του.

Και τέλος μετά από τις πάμπολλες εμφανίσεις του στους μαθητές του επί τεσσαράκοντα ημέρες, την Ανάληψη του στους Ουρανούς.

Όλα αυτά μαζί με την υπέροχη διδασκαλία του Κυρίου στην απροκατάληπτη κι αγνή ψυχή του έφεραν το προσδοκώμενο αποτέλεσμα.

Ο νεαρός Τριφύλλιος έγινε χριστιανός. Οι απάνθρωπες δοκιμασίες κι οι διωγμοί των ολίγων τότε χριστιανών γέννησαν στην ψυχή του την ιερή αγανάκτηση ενάντια στους συμπατριώτες του τους ειδωλολάτρες και τον ευσεβή πόθο να ιδεί κι αυτός μια μέρα να γίνεται πραγματικότητα η καινούργια κοινωνία που διδάσκει και θέλει η Αγία Γραφή. Η μία ποιμνη υπό ένα ποιμένα, τον Χριστό. Εφ' όσον οι άνθρωποι είναι όλοι τέκνα του Ουράνιου Πατέρα, σκεφτόταν, γιατί να υπάρχουν στην ψυχή τα μίσση και τα άγρια εκείνα ένστικτα, που υποβιβάζουν τον «κατ'

εικόνα Θεού πλασθέντα άνθρωπον» στην τάξη αυτών των αλόγων κτηνών;

Με τούτες τις σκέψεις και τα όνειρα εγκαταλείπει μια μέρα τις τιμές και τις δόξες που του χάριζε η πλούσια κοινωνία της Βηρυτού και γυρίζει στην πατρίδα του την Κύπρο και σπεύδει να ενωθεί με τη χριστιανική τότε κοινότητα. Εκείνες τις μέρες είχε κυκλοφορήσει ήδη το διάταγμα των Μεδιολάνων (313 μ.Χ.) που έδινε το δικαίωμα στους χριστιανούς να λατρεύουν ελεύθερα τον Θεό τους. Σαν έμαθε πως κι ο άγιος θαυματουργός Σπυρίδωνας, όπως κι ο άγιος Θεόδοτος επίσκοπος Κυρήνειας είχαν αποφυλακισθεί από τον σκληρό κι άγριο σε ένστικτα ηγεμόνα της Κύπρου Σαβίνο, έσπευσε να θέσει τον εαυτό του στην υπηρεσία του πρώτου. Και σαν τον Ελισσαίο, τον μαθητή του Προφήτου Ηλία, έγινε κι αυτός μαθητής του Σπυρίδωνος. Παρά τις πολλές ταλαιπωρίες που είχε υποστεί η αγία εκείνη μορφή και τα βασανιστήρια τα φοβερά, στα οποία είχε υποβληθεί στα κάτεργα των μεταλλείων των Σόλων - ραπίσθηκε βάνουσα, από τα ραπίσματα βλάφτηκε το δεξιό του μάτι, το πόδι του το αριστερό είχε εξαρθρωθεί - η υγεία του με τη χάρη του Θεού είχε αρκετά αποκατασταθεί.

Κοντά στον θαυματουργό Σπυρίδωνα ο Τριφύλλιος μυείται καθημερινά στα μυστήρια του χριστιανισμού. Με τη μελέτη, την προσεκτική ακρόαση, και τον φλογερό ζήλο του κατόρθωσε σε λίγο διάστημα, να γνωρίσει τη χριστιανική πίστη σε όλη της την απλότητα, τη δύναμη και τη δόξα και να χειροτονηθεί από τον Άγιο διάκονος του. Από τη θέση αυτή ο νεαρός μαθητής άρχισε να δείχνει όλες τις ικανότητες και τα χαρίσματα με τα όποια τον προίκισε ο Θεός.

Το κήρυγμα γίνεται καθημερινό. Η φιλανθρωπία, καρπός αγάπης του χριστιανισμού, οργανώνεται συστηματικά. Κάτω από την άγρυπνη παρακολούθηση και εποπτεία του αγιότερου από τους ανθρώπους της Κύπρου, ο Τριφύλλιος προχωρεί καθημερινά στην αρετή και προπαρασκευάζεται για τις ανώτερες βαθμίδες της εκκλησιαστικής διακονίας.

Την εποχή όμως αυτή νέοι εχθροί πιο επικίνδυνοι κι από τους διωγμούς που είχαν ήδη σταματήσει, απειλούν και διασαλεύουν την ειρήνη της Εκκλησίας. Είναι οι διάφοροι αιρετικοί. Και μεταξύ αυτών πρώτος και πιο επικίνδυνος ο Άρειος. Ο σάλος που δημιουργήθηκε στην Εκκλησία εξ αιτίας του υπήρξε πολύ-πολύ μεγάλος.

Για την αποκατάσταση της ειρήνης είχε συγκληθεί τότε στη Νίκαια της Βιθυνίας η Α' Οικουμενική Σύνοδος. Στη Σύνοδο αυτή έλαβε μέρος κι ο άγιος Σπυρίδωνας συνοδευόμενος από τον διάκονο του, τον ιερό Τριφύλλιο. Εκεί με πολύ ενδιαφέρον παρηκολούθησε ο ζηλωτής αθλητής τις συνεδριάσεις των 318 θεοφόρων πατέρων. Θαύμασε την επιχειρηματολογία και τους αγώνες του Μ. Αθανασίου και κυριολεκτικά συγκλονίσθηκε από το θαύμα της κεραμίδας του ταπεινού κι

απλοϊκού, αλλά μεγάλου σε αγιότητα δασκάλου του.

Όπως ξέρουμε, το θαύμα αυτό είχε αποστομώσει τον βλάσφημο κι αιρετικό Άρειο, που έλεγε το δεύτερο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, τον Κύριο ημών Ιησού Χριστό, κτίσμα και όχι Υιό του Θεού, ομοούσιο με τον Πατέρα. Η νίκη της αλήθειας υπήρξε αφάνταστα λαμπρή.

Μετά τη Σύνοδο ο Τριφύλλιος συνόδευσε και πάλιν τον δάσκαλο του στην Αντιόχεια, όπου κλήθηκε και θεράπευσε τον Αυτοκράτορα Κωνσταντίο (337-361 μ.Χ.), που έπασχε από ανίατη αρρώστια.

Ωραιότατη περιγραφή αυτής της επισκέψεως συνέγραψε ο Τριφύλλιος σε Ιάμβους. Την περιγραφή αυτή μεταγλώττισε ο συγγραφέας βίων αγίων και επίσκοπος Λεμεσού Λεόντιος (582-602) μαζί με τον τότε επίσκοπο Πάφου Θεόδωρο και τον εξεφώνισε σ' ένα λόγο του στην Τρεμετουσιά, στον πανηγυρίζοντα ναό του αγίου Σπυρίδωνος.

Μετά τη θαυμαστή θεραπεία του βασιλέως Κωνσταντίου δάσκαλος και μαθητής επέστρεψαν στην Κύπρο, για να συνεχίσουν το έργο τους. Στο μεταξύ οι χριστιανοί της Λήδρας (Λευκωσίας) που είχαν αρκετά αυξηθεί εκζητούν τον Τριφύλλια για επίσκοπό τους. Ο λύχνος ήρθε η ώρα να τεθεί επί της λυχνίας. Μπροστά στις επίμονες παρακλήσεις του ευσεβούς λαού, ο Σπυρίδωνας χειροτόνησε τον διάκονο του πρεσβύτερο και επίσκοπο τους.

Κι είναι ο πρώτος επίσκοπος Λευκωσίας.

Τη θέση αυτή λάμπρυνε κυριολεκτικά ο Άγιος με την όλη ζωή του, ζωή ασκητική, τη διδασκαλία του, το παράδειγμά του και τους αγώνες και τους μόχθους του για τον Χριστό.

Το πλήθος των ειδωλολατρών ήταν ακόμη μεγάλο και πολύ φανατικό. Προς το πλήθος αυτό στρέφει όλη την προσοχή του ο Άγιος. Το κήρυγμα του απλό κι ακαταμάχητο και καθημερινό βοηθεί, ώστε πολλοί κάθε μέρα από τις τάξεις των ειδωλολατρών να προσέρχονται σε κατήχηση και να βαπτίζονται. Τους νεόφυτους με τους διαλεκτούς συνεργάτες που δημιουργεί ο Άγιος, τους παρακολουθεί προσεκτικά και τους ενισχύει.

Το σπίτι που έχει για επισκοπή του είναι ανοικτό μέρα νύχτα.

Εκεί τα ορφανά βρίσκουν τον πατέρα.

Οι πτωχοί τον τροφοδοτή.

Οι άρρωστοι τον ιατρό.

Οι πονεμένοι τον παρηγορητή.

Πολλές στερήσεις και θλίψεις και κακουχίες υφίσταται καθημερινά κατά την άσκηση του έργου του. Όμως δεν δειλιάζει. Δεν υποχωρεί. Δεν καταβάλλεται. Τα λόγια του Πνεύματος του Θεού, «γίνου πιστός άχρι θανάτου και δώσω σοι τον στέφανον της ζωής», κυκλοφορούν συνεχώς στο μυαλό του. Και προχωρεί μπροστά ακούραστος, ακαταπόνητος, ενθουσιώδης, πιστός, στ' αλήθεια, μέχρι θανάτου.

Το καρποφόρο έργο του διακόπτει για λίγο, για να μεταβεί μαζί με τον άγιο δάσκαλο του, τον θαυματουργό Σπυρίδωνα (343-344) και λάβουν μέρος στη Σύνοδο της Σαρδικής (Σόφια). Η σύνοδος αυτή, όπως ξέρουμε, συνεκλήθη, για να συνενώσει τους επισκόπους Ανατολής και Δύσεως, για να αντιμετωπίσουν από κοινού την αίρεση του αρειανισμού, που εξακολουθούσε να ταραίζει και να διασπά τη μία Εκκλησία. Τα πρακτικά υπέγραψαν αμφότεροι μαζί με τους άλλους επισκόπους της νήσου, που έλαβαν μέρος σ' αυτή. Τα πρακτικά της Συνόδου εκτός από τον άγιο Σπυρίδωνα και Τριφύλλια υπόγραψαν: Οι Αυξίβιος, Φώτιος, Γελάσιος, Αφροδίσιος, Ειρηνικός, Νουνέχιος, Αθανάσιος, Μακεδόνιος, Νορθανός και Σωσικράτης. Αγνοούμε δυστυχώς την επισκοπή εκάστου..

Μετά την επιστροφή τους στην Κύπρο ο ιερός Τριφύλλιος συνέχισε με τον ίδιο κι ακόμη περισσότερο ζήλο το έργο του για την εμπέδωση των ευαγγελικών αληθειών μεταξύ του ποιμνίου του.

Σε μια άλλη περίπτωση Τριφύλλιος και Σπυρίδωνας ανέλαβαν μια πολύ δύσκολη οδοιπορία ανάμεσα στα βουνά της οροσειράς του Πενταδάκτυλου, για να πάνε στην Κερύνεια, όπου καθήκοντα ανώτερα τους καλούσαν. Την οδοιπορία αυτή περιέγραψε και πάλιν ο Τριφύλλιος σε ιαμβικό μέτρο. Δυστυχώς κι αυτή χάθηκε. Το μόνο που αναφέρεται, είναι ότι οι ομορφιές της περιοχής αυτής τόσο εμάγευσαν την ποιητική και συναισθηματική ψυχή του Τριφυλλίου, ώστε ο γηραιός δάσκαλος του να αναγκασθεί να τον παρατηρήσει.

- Μην παρασύρεσαι, αδελφέ, από τις επίγειες καλλονές. «Ουκ έχομεν ώδε μένουσαν πόλιν». Πατρίδα μας είναι ο ουρανός. Στον ουρανό και στις αθάνατες κι αιώνιες ομορφιές του Ουρανού και της θριαμβεύουσας εκεί Εκκλησίας του Χριστού, ας έχουμε πάντα προσηλωμένο τον νου μας.

Ο Συναξαριστής αναφέρει και μια άλλη περίπτωση που ο Τριφύλλιος δέχτηκε με ταπεινοφροσύνη τον έλεγχο του δασκάλου του. Ήταν σε μια ομιλία του για τον παράλυτο της Καπερναούμ, που ο Τριφύλλιος αντήλαξε τη λέξη κράββατο, με την

αρχαιοπρεπή λέξη «σκίμποδα».

«Ου συ γε, του είπε, αμείνων ει, του τον κράββατον ειρηκότος». Δεν είσαι συ, του είπε, καλύτερος κι ανώτερος από Εκείνο που ονόμασε το στρώμα κρεβάτι. Με σεβασμό πρέπει να χρησιμοποιεί ο καθένας τις λέξεις Εκείνου.

Ο ιερός Τριφύλλιος τόσο ως διάκονος, όσο και ως αρχιερέας διέθετε πάντα τον εαυτό του για τη δόξα του Χριστού και για την πρόοδο και προκοπή του ποιμνίου του. Με πολλή ταπείνωση και ζήλο προέβαλλε παντού τη διακονία του. Οι λόγοι του σοφού της Π. Διαθήκης «όσον μέγας ει, τοσούτο ταπεινού σεαυτόν και έναντι Κυρίου ευρήσεις χάριν» (Σοφ. Σειράχ. γ', 18), ήταν διαρκώς μπροστά στα μάτια του. Κανένας εγωισμός. Καμιά καύχηση στις ενέργειες του. Μαζί με τον θείο Παύλο θα μπορούσε κι αυτός να λέγει: «Χάριτι θεού είμι ο είμι» (Α' Κορ. ιε', 10). Στην προσπάθεια του να εκτελεί συνεχώς το θέλημα του Θεού, προχωρούσε πάντοτε με πραότητα, γλυκύτητα και καλοσύνη προς όλους. Ποτέ δεν έβλεπε «εις πρόσωπον ανθρώπου». Τον καθένα έβλεπε και δεχόταν σαν μια προσωπικότητα «υπέρ ης Χριστός απέθανε».

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση του ποιμνίου του ίδρυσε στην επισκοπή του τη Μονή της Οδηγήτριας ή Χρυσοδηγητρίας με ένα πολύ ευρύ κοιμητήριο. Η εκκλησία με την οποία στόλισε το μοναστήρι ήταν αρκετά μεγάλη και μπορούσε να περιλάβει όλους τους χριστιανούς της πόλεώς του.

Εκτός από το ανδρικό αυτό μοναστήρι έκτισε στη Λευκωσία κι ένα γυναικείο. Σ' αυτό, λέγεται, μόνασε κι η μητέρα του. Στο μοναστήρι αυτό, όρισε όσες μοναχές κινούμενες από θείο έρωτα ήθελον πάει να προσκυνήσουν στους Αγίους Τόπους και περνούσαν από την Κύπρο τόσο στον πηγαισμό όσο και στον ερχομό, να φιλοξενοούνται σ' αυτό.

Αυτή με κάθε δυνατή συντομία υπήρξε η ζωή του Αγίου μας. Ζωή «πλήρης χάριτος και αληθείας» (Ιωάν. α', 14). Ζωή που τον ανέδειξε, όπως λέγει ο υμνογράφος «ένδοξον, κραταιόν, μάρτυρα, ασκητήν και εγκρατευτήν δια δακρύων πολλών λαμπρυνόμενον, σκεύος αγνόν, κατοικητήριον του Θείου Πνεύματος, μύστην της χάριτος, εκκλησίας θεμέλιον, λύχνον νοητόν, ήλιον δαδουχούντα τω κόσμω τοις θαύμασι». Στο πρόσωπο αυτού ξεπληρώθηκε στ' αλήθεια ο λόγος της Γραφής: «ότι χάρις και έλεος εν τοις οσίοις αυτού και επισκοπή εν τοις εκλεκτοίς αυτού».

Η αγάπη και το ενδιαφέρον του για τους αδελφούς του Χριστού συνεχίστηκε κι ύστερα απ' το θάνατο του με σωρεία θαυμάτων. Θαυμάτων που απέβλεπαν στη δόξα του Θεού και στην εξυπηρέτηση και παρηγοριά του «πλησίον».

Δυστυχώς από τα πολλαπλά έργα του αγίου δεν απέμεινε τίποτε. Η Μονή της

Οδηγήτριας με τον μεγάλο ναό της που ήταν κτισμένη πιθανόν έξω από τα σημερινά τείχη της Λευκωσίας μεταξύ του ανοίγματος του Χατζησάββα και του ανοίγματος του αγίου Αντωνίου, όπως κι η άλλη γυναικεία μονή κατεστράφησαν κατά τις διάφορες αραβικές επιδρομές. Ο Χάκκετ-Παπαϊωάννου είναι της γνώμης, ότι ο ναός της Οδηγήτριας είναι ο σημερινός ναός της φανερωμένης. Εδώ κοντά ήταν και το μέγαρο του Βισκούντη (Διοικητή της Λευκωσίας). Κατ' αυτές κατεστράφη κι ο ναός που κτίστηκε αργότερα επ' ονόματι του αγίου Τριφυλλίου και που βρισκόταν μεταξύ του ανοίγματος αγίου Αντωνίου και Παλουριώτισσας. Ίσως κοντά εκεί στη σημερινή πύλη της Αμμοχώστου. Εδώ ήταν κι ένα μεγάλο έλος, το οποίο είχε αποξηρανθεί, γιατί τα κουνούπια, που αναπτυσσότουσαν, μάστιζαν κυριολεκτικά την πόλη.

Δυστυχώς κι από τα γραπτά έργα του θείου αυτού ιεράρχου και ποιμένος, αν και συνέγραψε πολλά έργα, δεν έχει διασωθεί παρά μονάχα μεταγλωττισμένος σε απλούστερη γλώσσα ο βίος του αγίου Σπυρίδωνος, τον οποίο είχε αρχικά συγγράψει όπως είπαμε ο ίδιος σε ιάμβους. Το έργο αυτό βρίσκεται σε πολλούς κώδικες όπως της Εθνικής Βιβλιοθήκης των Παρισίων, του Βελγίου, του Βατικανού, της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης και αλλαχού.

Αυτές είναι οι ιστορικές παραδόσεις για τον άγιο Τριφύλλιο μέχρι τον ΙΒ' αιώνα μ.Χ.

Σ' ένα άλλο χειρόγραφο Συναξάρι που βρέθηκε στο Παρισινό Κολλέγιο Κλερμόντ από τον αγιολόγο Βολλανδιστή Πάμπροχ (Parebroch) το 1662 και δημοσιεύτηκε από τον ίδιο το 1698 στα *Analecta Bollandiana* και το οποίο αναδημοσιεύθηκε το 1948, αναφέρεται, πως ο Άγιος μας, είχε πατέρα ένα απ' τους 12 περιφανείς άνδρες, που ο Μ. Κων/τίνος είχε μεταφέρει από τη Ρώμη στην Κων/πολη. Απ' την Κων/πολη ο νεαρός Τριφύλλιος με τη μητέρα του Δομνίκη πήγαν να προσκυνήσουν στα Ιεροσόλυμα και στην επιστροφή τους ήλθαν στην Κύπρο. Εδώ ο Τριφύλλιος προσεκολλήθη στον άγιο Σπυρίδωνα κι η μητέρα του αργότερα έγινε μοναχή στο γυναικείο μοναστήρι.

Σύμφωνα με τον άγνωστο αυτόν Κύπριο Συναξαριστή ο Τριφύλλιος ήταν νέος υψηλός κι ωραίος κι ευγενής στην εμφάνιση. Είχε μεγάλα γαλανά μάτια κι ήταν όλος χάρη και γλυκύτητα. Είχε το γένειο τριγωνικό κι έμοιαζε σαν άλλος Ααρών και Σαμουήλ. Ζούσε πτωχικά, γιατί ότι είχε τα πρόσφερε στους πτωχούς.

Όταν κάποτε ένας σεισμός κατερείπωσε τη Λευκωσία, ο Άγιος έτρεχε μέσα στα ερείπια και με τα ίδια του τα χέρια έβγαζε τους ζωντανούς για να τους περιποιηθεί, και τους νεκρούς για να τους ενταφιάσει. Όλη τη ζωή του πέρασε νηστεύοντας και προσευχόμενος και διδάσκοντας το θέλημα του Θεού. Σε όλα

υπήρξε τύπος και υπογραμμός αρετής για το ποίμνιο του.

Πέθανε σε ηλικία 80 χρόνων περίπου, και θάφτηκε όπως αναφέραμε πιο πάνω, στην Ιερά Μονή της Οδηγήτριας.

Σε μια από τις αραβικές επιδρομές, όπως γράφει ο Λεόντιος Μαχαιράς στο χρονικό του γύρω στον 15ο αιώνα, Άραβες τυμβωρύχοι επιδρομείς, με την ελπίδα να βρουν κάποιο θησαυρό, άνοιξαν και τον τάφο του αγίου Τριφυλλίου. Αντί άλλου θησαυρού βρήκαν το ιερό λείψανο του Αγίου ανέπαφο και να ευωδιάζει.

Γεμάτοι αγριότητα και κακία απέκοψαν με μαχαίρι την κεφαλή και ω του θαύματος! Από τον λαιμό έτρεξε άφθονο αίμα!

Τότε τα ανθρωπόμορφα εκείνα κτήνη φοβισμένα πήραν το ιερό σκήνωμα και το πήγαν εκεί όπου στα χρόνια της Φραγκοκρατίας η οικία του Βισκούντη. Του διοικητή., κοντά στον ναό της Φανερωμένης, και άναψαν φωτιά να το κάψουν.

Άλλαι όμως αι βουλαί των ανθρώπων και άλλα ο θεός κελεύει.

Με τη χάρη του Κυρίου το λείψανο έμεινε ανέπαφο. Σαν το είδαν, ένας εκ των Αράβων εφώναξε: «Εν ονόματι Ιησού του σου Χριστού πυρ! καυθήναι ανέσχου». Στο όνομα του Ιησού Χριστού δέξου να καείς. Και πράγματι μετά από αυτό, η φωτιά άγγιξε ελαφριά το λείψανο και τα μαλλιά της κεφαλής. Και συνεχίζει ο Συναξαριστής:

«Και μάρτυς έγωγε τούτου, ο τήν δε την ιστορίαν συνθεμένος, την δε ιεράν εκείνου κεφαλήν ημίφλεκτον εωρακώς, τα τε των λειψάνων τεμάχια την του πυρός τροφήν προδεικνύοντα, ά δη κατά την Μαΐου τρίτην προτίθενται εις αγιασμού μετουσίαν, καθ' ην ώραν και ημέραν ποτέ τοις ανομούσι ταύτ' ετετόλμητο».

Αυτή τη σκηνή της προσβολής των ιερών λειψάνων παρακολουθούσε ο άγιος Διομήδης, που ασκήτεψε σε μια σπηλιά κοντά στο προάστιο της Λευκωσίας τον Λευκομιάτη. Εκμεταλλευόμενος ο ασκητής τη σύγχυση των τυμβωρύχων κι αγρίων Σαρακηνών άρπαξε την ιερά κεφαλή του αγίου Τριφυλλίου κι έτρεξε να τη μεταφέρει στο ασκητήριό του. Κάποιος όμως τον αντελήφθη και τον πρόδωσε. Στη στιγμή, 500 τόσοι Σαρακηνοί έτρεξαν ξοπίσω του να τον συλλάβουν. Βλέποντας ο Άγιος αδύνατη τη σωτηρία του, σταμάτησε εκεί κοντά «στη φούρκα» (αγχόνη). Η αγχόνη ήταν πλησίον της σημερινής πύλης της Αμμοχώστου., είπε δύο λέξεις θερμής προσευχής, και στρεφόμενος προς τους διώκτες του, έπτυσσε στον αέρα προς το πρόσωπο τους. Την ίδια στιγμή οι Σαρακηνοί σαν να τους έσπρωξε κάποιος, έπεσαν χαμαί, φούσκωσε η κοιλιά τους και δεν μπορούσαν να τρέξουν.

Μετανοημένοι σύρθηκαν σιγά-σιγά πίσω από τον Άγιο, ο οποίος στο μεταξύ είχε πάει στο ασκητήριό του. Όταν πλησίασαν με δάκρυα στα μάτια άρχισαν να τον παρακαλούν να τους λυπηθεί. Ο Άγιος τους σπλαχνίστηκε και τους θεράπευσε. Μετά από τη θαυμαστή θεραπεία τους πίστεψαν όλοι στον Χριστό και βαπτίστηκαν.

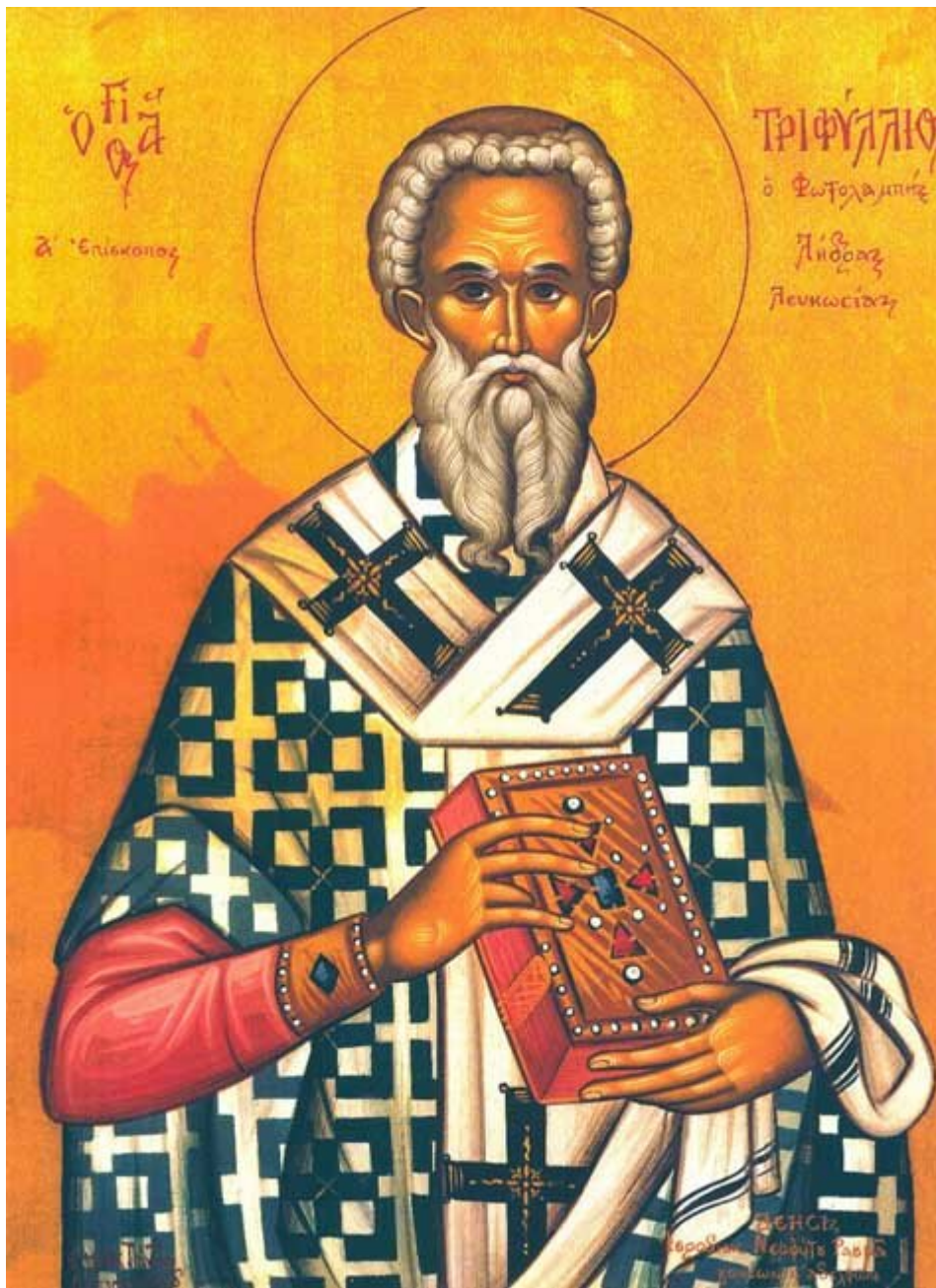
Εις ανάμνηση του γεγονότος της προσβολής των Ιερών λειψάνων του αγίου Τριφυλλίου από τους Σαρακηνούς, γινόταν κάθε χρόνο γιορτή στον ναό του Αγίου την ημέρα αυτή, 3 Μαΐου. Κατ' αυτήν προβάλλονταν τα μισό καμένα λείψανα σε προσκύνημα. Την ίδια μέρα από τον γύρω χώρο μάζευαν βούρλα κι αλλά χόρτα, τα οποία έκαιαν, για να θυμούνται το εκεί έλος, που είχε αποξηρανθεί.

Δυστυχώς ο χρόνος, ο πανδαμάτορας χρόνος τίποτα δεν μας διέσωσε από όλα αυτά τα ιερά κειμήλια.

Δια των πρεσβειών του αγίου Τριφυλλιού, Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησε μας και σώσε μας.

Απολυτίκιο Ήχος γ΄

Ζήλον πίστεως έχων, Παμμάκαρ, ανεβλάστησας καρπούς ωρίμους, των γαρ εχθρών κατήσχυνας τας φάλαγγας, και τον Βελίαρ, Τριφύλλιε, έκτεινας, Πάτερ όσιε, Χριστόν τον Θεόν ικέτευε, δωρήσασθαι ημίν το μέγα έλεος.

Άγιος Τριφύλλιος Επίσκοπος Λήδρας

Άγιος Τριφύλλιος Επίσκοπος Λήδρας

Άγιος Τριφύλλιος Επίσκοπος Λήδρας

Άγιος Τριφύλλιος Επίσκοπος Λήδρας -
Τοιχογραφία που βρίσκεται στο ναό της Παναγίας
του Άρακα. 1192 μ.Χ.

Πηγές:synaxarion.gr- saint.gr